

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/185/2008

OPINIE O DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA, PARLAMENTU I NBP

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

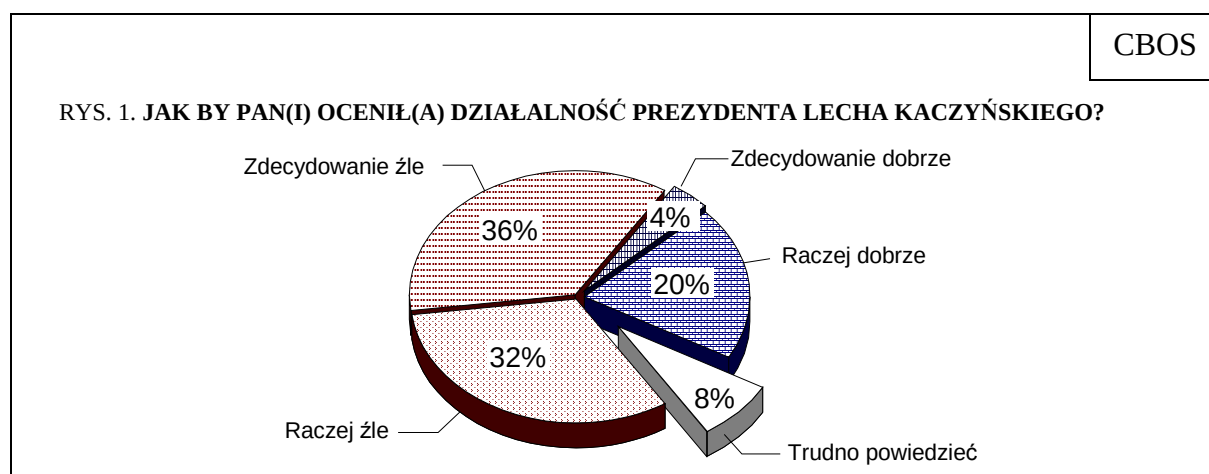

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

W grudniu¹, jak co miesiąc, przedstawiliśmy opinii publicznej do oceny działalność urzędu prezydenta, Sejmu i Senatu. W ostatnich miesiącach, z uwagi na kryzys na światowym rynku finansowym i groźbę kryzysu w Polsce, regularnie sondujemy też opinie o NBP.

OCENY PREZYDENTA

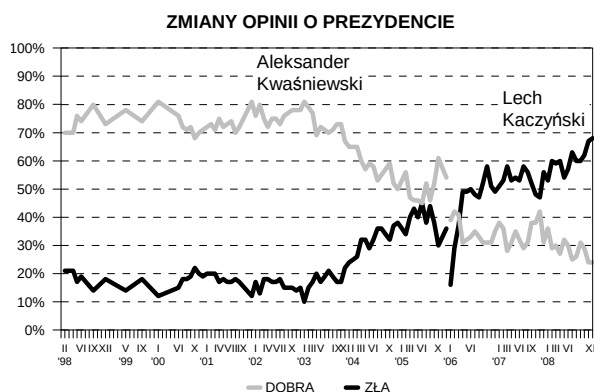
Prezydent Lech Kaczyński jest przez większość społeczeństwa krytycznie oceniany. Mimo iż w porównaniu z sondażem listopadowym zmiany są niewielkie, z kilkumiesięcznej perspektywy widać pogarszanie się opinii o działalności tego urzędu. Obecnie oceny prezydenta są najgorsze od początku kadencji: dobrze wypowiada się o nim niespełna jedna czwarta respondentów (24%), a ponad dwie trzecie (68%) jest przeciwnego zdania. Omawiany sondaż jest pierwszym przeprowadzonym po incydencie przy granicy z Osetią Południową podczas wizyty Lecha Kaczyńskiego w Gruzji. Tuż przed realizacją naszego badania prezydent był z kilkudniową wizytą w Azji. Jak widać, podróże te i towarzyszące im wydarzenia nie miały wielkiego wpływu na jego notowania. Opinie o działaniach jego urzędu wydają się dobrze ugruntowane i bieżące wydarzenia mają niewielki wpływ na ten stan rzeczy.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (223) zrealizowano w dniach 4–10 grudnia 2008 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Oceny prezydenta	Wskazania respondentów według terminów badań																	Zmiany XI–XII '08
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	2007					2008												
	w procentach																	
Dobra	31	38	38	42	31	36	29	30	27	32	30	25	26	31	29	24	24	0
Zła	56	52	48	47	56	53	60	59	60	54	57	63	60	60	62	67	68	+1
Trudno powiedzieć	13	10	14	11	13	11	11	11	13	14	13	12	14	9	9	9	8	-1

Opinie o działalności prezydenta są związane z wiekiem respondentów, ich wykształceniem i miejscem zamieszkania. Najlepsze zdanie mają o tym urzędzie osoby z wykształceniem podstawowym. Im lepiej ankietowani są wykształceni, tym częściej wyrażają krytycyzm. Działalność Lecha Kaczyńskiego częściej znajduje uznanie na wsi niż w miastach. Najstarsi badani nieco częściej mają o nim dobre zdanie niż osoby młode i w średnim wieku, jednak również wśród nich przeważa dezaprobata.

Spośród osób, które głosowały na Lecha Kaczyńskiego w drugiej turze wyborów prezydenckich, niewiele ponad połowa aprobuje jego działalność, a dwie piąte ją krytykuje. Elektorat Donalda Tuska oraz osoby niegłosujące w tych wyborach w większości wyrażają dezaprobatę. Podobnie jak w minionych miesiącach, więcej osób przyznaje się do głosowania na Donalda Tuska niż na Lecha Kaczyńskiego – zapewne część wyborców prezydenta niezadowolonych z jego działalności ukrywa swój ówczesny wybór.

Tabela 2

Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich	Oceny działalności prezydenta		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lecha Kaczyńskiego	53	40	7
Donalda Tuska	6	91	4
Niegłosujący	18	69	13

Zaznacza się wyraźna odrębność elektoratu PiS od reszty społeczeństwa. Zdecydowana większość potencjalnych wyborców tej partii wystawia prezydentowi dobre oceny, natomiast sympatycy PSL, PO i SLD, a także nieokreślający zamiaru głosowania w ewentualnych wyborach w większości wyrażają opinię negatywną.

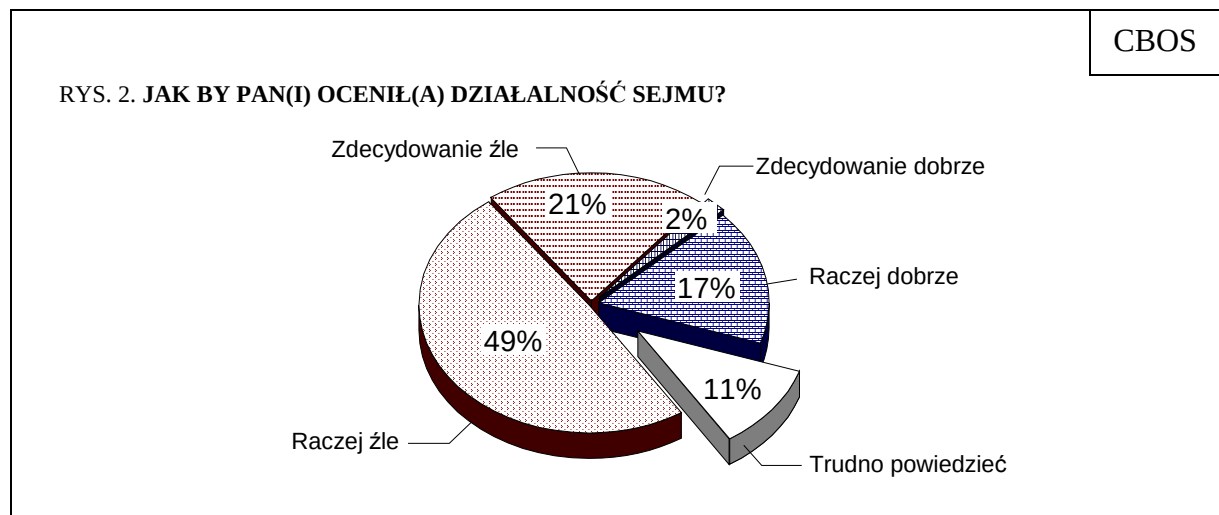
Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Oceny działalności prezydenta		
	dobry	zły	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	78	19	3
PSL*	33	61	6
PO	11	86	3
SLD	4	94	3
Niezamierzający głosować	18	69	13

* Dane dotyczące PSL należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tej partii w próbie

OCENY PARLAMENTU

Zdecydowana większość Polaków (70%) ma obecnie krytyczną opinię o pracy Sejmu, natomiast niespełna jedna piąta (19%) wypowiada się o niej pozytywnie. Senat ma lepsze notowania: 26% wskazań pozytywnych i 50% – negatywnych.

RYS. 3. JAK BY PAN(I) OCENIŁ(A) DZIAŁALNOŚĆ SENATU?

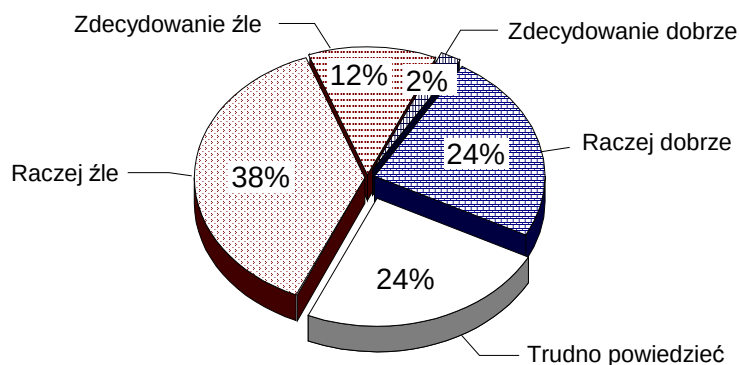
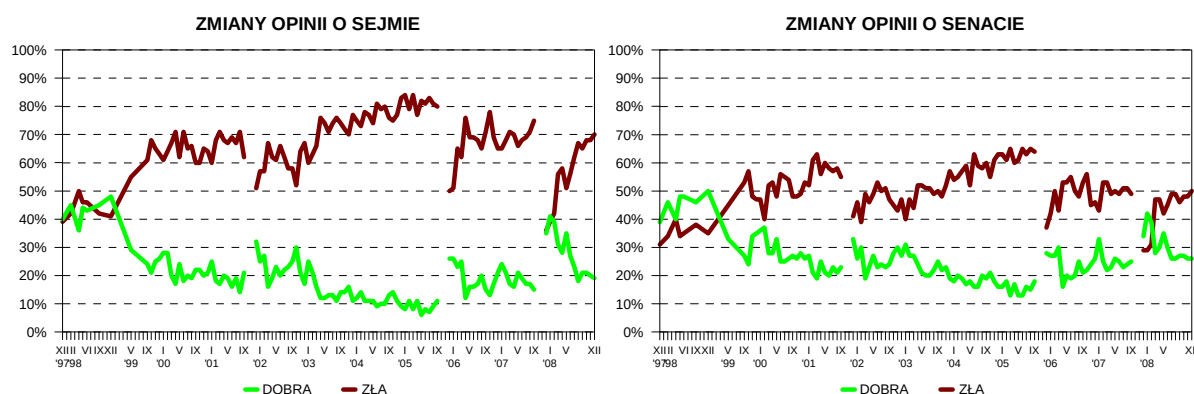

Tabela 4

Oce- niane insty- tucje	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań															Zmiany XI–XII '08
		VIII	IX*	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
		2007			2008												
		w procentach															
Sejm	dobra	17	15	35	41	39	31	28	35	27	23	18	21	21	20	19	-1
	zła	71	75	36	39	42	56	58	51	56	62	67	65	68	68	70	+2
	Trudno powiedzieć	12	10	29	21	19	14	14	14	17	15	14	14	11	12	11	-1
Senat	dobra	24	25	34	42	39	28	30	35	30	26	26	27	27	26	26	0
	zła	51	49	29	29	31	47	47	42	45	49	49	46	48	48	50	+2
	Trudno powiedzieć	25	26	37	29	30	25	24	23	25	25	25	27	24	25	24	-1

* Do września 2007 roku oceny dotyczą Sejmu V kadencji i Senatu VI kadencji

Potencjalni wyborcy wszystkich głównych ugrupowań politycznych, zarówno koalicyjnych, jak i będących w opozycji, w większości są krytyczni wobec Sejmu. Przy ocenach Senatu zarysowuje się podział na elektorat PO i SLD z jednej strony, a PSL, PiS oraz

niegłosujących – z drugiej. Wśród wyborców PO i SLD przeważają dobre opinie o pracy senatorów, natomiast wśród pozostałych respondentów dominuje krytycyzm.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Oceny działalności Sejmu		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	32	65	4
PO	31	63	7
PSL*	25	76	0
PiS	19	66	15
Niezamierzający głosować	11	77	12

* Dane dotyczące PSL należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tej partii w próbie

Tabela 6

Potencjalne elektoraty	Oceny działalności Senatu		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	46	33	22
SLD	41	34	26
PSL*	32	58	10
PiS	22	55	24
Niezamierzający głosować	16	61	24

* Dane dotyczące PSL należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tej partii w próbie

OCENY NBP

Wybuch światowego kryzysu finansowego spowodował, że oceny instytucji finansowych trochę się pogorszyły. Nieco mniej pozytywną (choć ciągle dobrą) opinię mają Polacy o bankach działających w Polsce, gorzej oceniają bezpieczeństwo ulokowanych tam pieniędzy². Pogarszają się też notowania Narodowego Banku Polskiego, jednak nadal przeważają opinie pozytywne. Działania NBP uzyskują aprobatę u ponad dwóch piątych dorosłych Polaków (44%, spadek o 3 punkty w porównaniu z listopadem), przy 20% opinii krytycznych. Oceny uzależnione są od wieku i wykształcenia respondentów. Im wyższe wykształcenie i niższy wiek, tym więcej jest ocen pozytywnych.

² Zob. komunikat CBOS „Reakcje na kryzys finansowy”, grudzień 2008.

RYS. 4. JAK BY PAN(I) OCENIŁ(A) DZIAŁALNOŚĆ NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO?

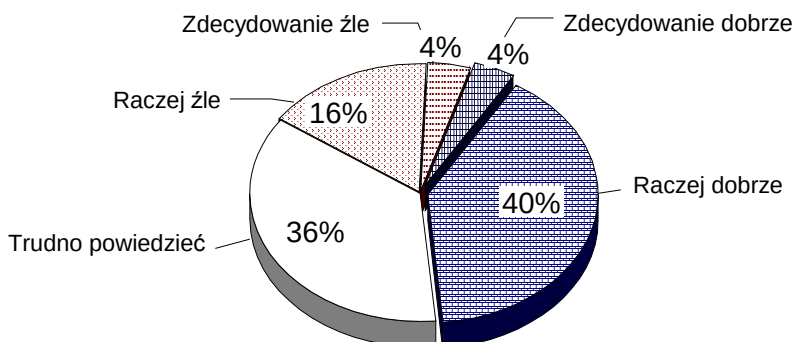
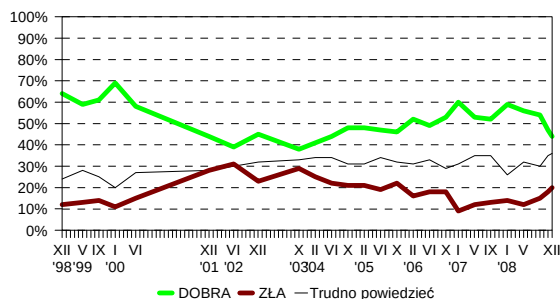

Tabela 7

Oceny Narodowego Banku Polskiego	Wskazania respondentów według terminów badań												Zmiany XI–XII 2008	
	X	II	VI	X	I	V	IX	I	V	IX	XI	XII		
	2005	2006			2007			2008						
	w procentach													
Dobra	46	52	49	53	60	53	52	59	56	54	47	44	-3	
Zła	22	16	18	18	9	12	13	14	12	15	18	20	+2	
Trudno powiedzieć	32	31	33	29	31	35	35	26	32	30	35	36	+1	

ZMIANY OPINII O NARODOWYM BANKU POLSKIM

W notowaniach prezydenta i parlamentu wciąż dominują oceny negatywne. W ostatnim miesiącu zanotowaliśmy jedynie niewielkie zmiany, jednak jeśli przyjrzeć się trendom kilkumiesięcznym, można zauważyć tendencję spadkową. Obecnie oceny prezydenta, Sejmu i Senatu są najgorsze od początku ich kadencji. Dezaprobaty Sejmu zbliżyła się do poziomu zanotowanego pod koniec poprzedniej kadencji parlamentu.

Opracował
Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta Lecha Kaczyńskiego ?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		24	68	8	1007
Płeć	Mężczyźni	25	69	6	474
	Kobiety	22	68	10	533
Wiek	18-24 lata	23	73	5	145
	25-34	19	70	11	182
	35-44	13	80	6	162
	45-54	25	70	5	172
	55-64	28	66	6	174
	65 lat i więcej	33	51	16	172
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	60	10	380
	Miasto do 20 tys.	18	73	9	139
	20-100 tys.	21	75	4	196
	101-500 tys.	24	68	8	158
	501 tys. i więcej mieszk.	15	76	9	133
Wykształcenie	Podstawowe	30	59	10	276
	Zasadnicze zawodowe	22	70	7	256
	Średnie	22	70	9	339
	Wyższe	17	77	6	136
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	14	80	6	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	20	73	7	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	17	74	9	89
	Robotnicy wykwalifikowani	21	72	7	103
	Robotnicy niewykwalifik.	30	61	9	60
	Rolnicy	22	68	10	54
	Pracujący na własny rach.	22	76	2	39
Bierni zawodowo	Renciści	26	61	13	89
	Emeryci	31	58	11	206
	Uczniowie i studenci	17	78	4	80
	Bezrobotni	36	62	2	69
	Gospodynie domowe i inni	16	72	12	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	69	7	112
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	71	7	81
	sekt. prywat. poza rolnict.	17	77	7	226
	prywatnym gosp. rolnym	18	71	11	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	25	65	10	261
	501-750	25	69	6	166
	751-1000	25	68	7	183
	1001-1500	20	74	6	133
	Powyżej 1500 zł	18	72	10	92
Ocena własnych war. mater.	Źle	23	68	10	216
	Średnie	27	63	9	407
	Dobre	20	73	6	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	47	38	15	75
	Raz w tygodniu	29	64	7	471
	1-2 razy w miesiącu	18	73	9	161
	Kilka razy w roku	13	78	9	210
	W ogóle nie uczestniczy	11	82	6	91
Poglądy polityczne	Lewica	14	82	4	127
	Centrum	18	77	5	308
	Prawica	34	62	4	339
	Trudno powiedzieć	22	57	21	234

Tabela 2

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		19	70	11	1006
Płeć	Mężczyźni	22	70	8	477
	Kobiety	16	71	13	530
Wiek	18-24 lata	29	60	11	146
	25-34	19	71	10	182
	35-44	18	76	6	163
	45-54	13	78	8	171
	55-64	20	69	10	174
	65 lat i więcej	14	67	18	171
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	68	13	380
	Miasto do 20 tys.	12	81	6	139
	20-100 tys.	20	72	8	196
	101-500 tys.	22	66	12	158
	501 tys. i więcej mieszk.	21	70	9	133
Wykształcenie	Podstawowe	18	66	16	275
	Zasadnicze zawodowe	18	72	10	255
	Średnie	18	74	8	340
	Wyższe	24	71	5	136
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	21	76	3	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	13	76	11	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	13	80	7	89
	Robotnicy wykwalifikowani	18	70	12	102
	Robotnicy niewykwalifik.	10	74	16	60
	Rolnicy	15	79	6	54
	Pracujący na własny rach.	32	63	5	39
Bierni zawodowo	Renciści	17	67	16	89
	Emeryci	17	69	14	205
	Uczniowie i studenci	33	56	11	81
	Bezrobotni	34	61	5	69
	Gospodynie domowe i inni	11	77	11	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	76	10	111
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	78	9	81
	sekt. prywat. poza rolnict.	21	71	8	227
	prywatnym gosp. rolnym	16	79	5	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	17	72	11	261
	501-750	19	74	7	165
	751-1000	16	74	10	184
	1001-1500	18	71	11	132
	Powyżej 1500 zł	29	62	9	92
Ocena własnych war. mater.	Źle	11	78	10	216
	Średnie	17	70	14	407
	Dobre	25	67	7	383
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	19	68	13	75
	Raz w tygodniu	20	69	11	470
	1-2 razy w miesiącu	18	73	9	161
	Kilka razy w roku	16	74	9	210
	W ogóle nie uczestniczy	18	67	14	91
Poglądy polityczne	Lewica	14	83	3	126
	Centrum	23	70	7	306
	Prawica	21	72	7	339
	Trudno powiedzieć	13	63	24	235

Tabela 3

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Senatu ?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		26	50	24	1006
Płeć	Mężczyźni	29	50	21	475
	Kobiety	23	50	27	530
Wiek	18-24 lata	37	43	20	146
	25-34	26	48	26	182
	35-44	25	57	18	163
	45-54	24	52	24	171
	55-64	27	47	26	174
	65 lat i więcej	19	52	29	171
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	53	26	380
	Miasto do 20 tys.	24	59	17	140
	20-100 tys.	31	50	19	196
	101-500 tys.	28	46	26	158
	501 tys. i więcej mieszk.	34	35	31	132
Wykształcenie	Podstawowe	19	55	27	276
	Zasadnicze zawodowe	24	53	22	255
	Średnie	27	50	24	339
	Wyższe	43	36	21	136
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	47	33	20	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	22	49	29	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	26	55	19	89
	Robotnicy wykwalifikowani	21	57	22	102
	Robotnicy niewykwalifik.	18	52	30	60
	Rolnicy	15	61	24	54
	Pracujący na własny rach.	37	52	11	39
Bierni zawodowo	Renciści	23	52	25	89
	Emeryci	20	52	28	205
	Uczniowie i studenci	35	41	24	81
	Bezrobotni	43	40	17	69
	Gospodynie domowe i inni	20	55	25	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	49	24	111
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	19	52	29	81
	sekt. prywat. poza rolnict.	34	47	19	227
	prywatnym gosp. rolnym	12	64	24	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	21	53	26	261
	501-750	21	61	18	165
	751-1000	21	56	23	184
	1001-1500	31	43	26	132
	Powyżej 1500 zł	51	25	24	92
Ocena własnych war. mater.	Źle	15	60	25	216
	Średnie	20	54	26	408
	Dobre	39	41	21	382
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	43	31	75
	Raz w tygodniu	29	50	21	471
	1-2 razy w miesiącu	26	50	24	159
	Kilka razy w roku	21	55	24	210
	W ogóle nie uczestniczy	22	44	34	91
Poglądy polityczne	Lewica	30	52	18	126
	Centrum	28	51	21	306
	Prawica	30	49	21	338
	Trudno powiedzieć	16	49	35	235

Tabela 4

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Narodowego Banku Polskiego?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		44	21	35	1008
Płeć	Mężczyźni	48	22	30	477
	Kobiety	40	20	40	531
Wiek	18-24 lata	55	20	25	146
	25-34	50	17	33	182
	35-44	42	19	39	163
	45-54	43	24	33	172
	55-64	42	22	36	174
	65 lat i więcej	32	22	47	172
Miejsce zamieszkania	Wieś	37	22	41	380
	Miasto do 20 tys.	43	22	34	140
	20-100 tys.	49	19	32	197
	101-500 tys.	49	19	31	158
	501 tys. i więcej mieszk.	48	20	32	133
Wykształcenie	Podstawowe	39	18	44	275
	Zasadnicze zawodowe	41	19	40	256
	Średnie	48	23	29	340
	Wyższe	50	23	27	137
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	54	22	25	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	52	18	30	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	48	24	28	89
	Robotnicy wykwalifikowani	44	17	38	104
	Robotnicy niewykwalifik.	45	18	38	60
	Rolnicy	28	18	53	54
	Pracujący na własny rach.	40	20	40	39
Bierni zawodowo	Renciści	35	26	38	88
	Emeryci	35	25	40	207
	Uczniowie i studenci	57	21	22	81
	Bezrobotni	56	16	28	69
	Gospodynie domowe i inni	40	13	48	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	54	17	29	112
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	49	19	32	81
	sekt. prywat. poza rolnict.	45	22	32	227
	prywatnym gosp. rolnym	26	19	55	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	35	22	43	261
	501-750	44	22	34	166
	751-1000	48	19	33	183
	1001-1500	51	21	28	133
	Powyżej 1500 zł	52	24	24	92
Ocena własnych war. mater.	Źłe	35	24	40	216
	Średnie	38	22	40	409
	Dobre	55	17	28	383
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	39	9	53	73
	Raz w tygodniu	44	23	33	472
	1-2 razy w miesiącu	45	19	36	162
	Kilka razy w roku	45	20	35	210
	W ogóle nie uczestniczy	41	26	34	91
Poglądy polityczne	Lewica	47	20	33	127
	Centrum	42	30	28	308
	Prawica	52	18	30	338
	Trudno powiedzieć	32	14	54	235